

TÍNH TẤT YẾU CỦA VIỆC XÂY DỰNG CON NGƯỜI MỚI TRONG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN

BÙI THANH SƠN*

Ngày nhận bài: 23/04/2016; ngày sửa chữa: 11/05/2017; ngày duyệt đăng: 11/05/2017.

Abstract: New moral standards of people in current period is required to meet requirements of new context in period of building socialism in our country. These standards are very important for the people's police force - key armed force of Communist Party of Vietnam, playing the critical role in the cause of national defense and social safety preservation of the Socialist Republic of Vietnam. Therefore, development of new moral standards of people for People's police force must be put on top priorities. These standards are given clearly in this article.

Keywords: New moral standards, People's police force.

Con người vừa là sản phẩm, vừa là chủ thể của lịch sử; mỗi một thời đại, một giai đoạn cách mạng đòi hỏi và sản sinh ra những con người với các phẩm chất tương ứng. Con người xã hội chủ nghĩa là con người phát triển toàn diện, hài hòa từng bước hình thành trong quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa. Con người xã hội chủ nghĩa không chỉ là mục tiêu của chủ nghĩa xã hội mà còn là động lực của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Chủ nghĩa xã hội sẽ không thành công nếu không xây dựng và phát triển con người xã hội chủ nghĩa. Lực lượng công an nhân dân (LLCAND) Việt Nam là bộ phận giữ vị trí quan trọng, là nòng cốt trong công tác bảo vệ an ninh cho quốc gia, dân tộc, giữ vững độc lập chủ quyền đất nước.

Cùng với sự vận động và biến đổi của thực tiễn đất nước đã và đang đặt ra những yêu cầu mới đối với LLCAND. Xây dựng con người mới (CNM) trong LLCAND là một tính tất yếu khách quan. Trong bài viết này, tác giả làm rõ tính tất yếu của việc xây dựng CNM trong LLCAND.

1. Một số nét về con người mới

Trong tình hình mới, Đại hội XII của Đảng xác định: "Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện. Hoàn thiện các chuẩn mực giá trị văn hóa và con người Việt Nam, tạo môi trường và điều kiện để phát triển về nhân cách, đạo đức, trí tuệ, năng lực sáng tạo, thể chất, tâm hồn, trách nhiệm xã hội, nghĩa vụ công dân, ý thức tuân thủ pháp luật. Tạo chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, ý thức tôn trọng pháp luật, mọi người Việt Nam đều hiểu biết sâu sắc, tự hào, tôn vinh lịch sử, văn hóa dân tộc" [1]. Đây là cơ sở trực tiếp để chỉ ra những đặc trưng cơ bản của CNM Việt Nam.

- Những đặc trưng cơ bản của CNM xã hội chủ nghĩa Việt Nam mà chúng ta phấn đấu xây dựng:

+ Có ý thức trình độ, năng lực làm chủ; + Con người lao động mới, có nhận thức sâu sắc về công việc mà mình đảm nhận, lao động có ý thức kỉ luật, có tinh thần hợp tác với đồng nghiệp, biết đánh giá công việc và hiệu quả lao động của mình; + Có văn hóa, có tinh thần, có ý thức nâng cao trình độ về mọi mặt, giải quyết tốt các mối quan hệ xã hội; + Giàu lòng yêu nước, thương dân, có tình yêu thương giai cấp và đồng loại, nhân văn, nhân đạo, kiên quyết đấu tranh chống những âm mưu chống phá của các thế lực thù địch, bảo vệ thành quả cách mạng.

- CNM trong LLCAND là con người phát triển toàn diện, hội tụ đầy đủ những phẩm chất sau: + Tuyệt đối trung thành với Đảng, Nhà nước, với Tổ quốc và nhân dân; + Cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư; + Thân ái, nhân văn, yêu thương con người; kính trọng, lễ phép với nhân dân, vì nhân dân phục vụ; + Tận tụy trong công việc; tinh thông nghiệp vụ, có hiểu biết về nhiều lĩnh vực khoa học, nghệ thuật, tâm lí; + Có ý thức tổ chức kỉ luật tự giác, nghiêm minh; + Mưu trí, dũng cảm, có tinh thần tấn công tội phạm; + Có thể lực khoẻ mạnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

2. Tính tất yếu của việc xây dựng CNM trong LLCAND

2.1. Xuất phát từ yêu cầu nhiệm vụ của LLCAND

Tính chất, đặc điểm nhiệm vụ của tổ chức, lực lượng như thế nào thì đòi hỏi và quy định những con người trong tổ chức, lực lượng ấy phải có những phẩm chất tương ứng, đáp ứng yêu cầu. Công an nhân dân là một lực lượng vũ trang của Đảng, Nhà nước, đặt ra yêu cầu, đặc trưng CNM của LLCAND. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: "Nhân dân ta có hai lực lượng. Một là quân đội, để đánh giặc ngoại xâm,

* Học viên cao học K26, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

để bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn hòa bình. Một lực lượng nữa là công an, để chống kẻ địch trong nước, chống bọn phá hoại. Có lúc chiến tranh, có lúc hòa bình. Lúc chiến tranh thì quân đội đánh giặc, lúc hòa bình thì tập luyện. Còn công an thì phải đánh địch thường xuyên, lúc chiến tranh có việc, lúc hòa bình lại càng nhiều việc". Theo Người: "Nhiệm vụ của công an thì nhiều, nhưng nói tóm tắt là bảo vệ sự nghiệp xã hội chủ nghĩa... Đó là nhiệm vụ nặng nề, gian khổ đồng thời cũng rất vẻ vang".

Công an nhân dân có chức năng tham mưu cho Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam về bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội; thực hiện thống nhất quản lý về bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội; đấu tranh phòng, chống âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, các loại tội phạm và các vi phạm pháp luật về an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội. Thực tiễn hơn 70 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của LLCAND đã khẳng định truyền thống tốt đẹp, bản chất cách mạng, sức chiến đấu kiên cường của một lực lượng vũ trang trọng yếu, tin cậy của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

Công an nhân dân có hai lực lượng: *An ninh nhân dân* và *Cảnh sát nhân dân*, với những nhiệm vụ có tính độc lập tương đối. An ninh nhân dân, theo **Luật An ninh quốc gia**, có nhiệm vụ: phòng ngừa, phát hiện, làm thất bại các âm mưu, hoạt động xâm phạm an ninh quốc gia; hoạt động tình báo; hướng dẫn và phối hợp với các tổ chức thực hiện công tác bảo vệ an ninh chính trị nội bộ, an ninh kinh tế, an ninh hóa tư tưởng, an ninh thông tin; tham gia thẩm định quy hoạch, kế hoạch, dự án phát triển KT - XH liên quan đến bảo vệ an ninh quốc gia; thực hiện quản lý công tác xuất cảnh, nhập cảnh; quản lý người nước ngoài và người Việt Nam định cư ở nước ngoài cư trú tại Việt Nam; quản lý về bảo vệ bí mật nhà nước; thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia ở biên giới, cửa khẩu theo quy định của pháp luật; làm nòng cốt xây dựng thế trận an ninh nhân dân trên các lĩnh vực, tại các địa bàn; thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn khác theo quy định của pháp luật. Cảnh sát là người đại diện công khai của Nhà nước có nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội. Nhiệm vụ của Cảnh sát nhân dân là: phòng ngừa, phát hiện, đấu tranh chống tội phạm và vi phạm pháp luật về trật tự, an toàn xã hội, về bảo vệ môi trường; phát hiện nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm, vi phạm pháp luật khác và kiến nghị biện pháp khắc phục; tham gia giáo dục đối tượng vi phạm pháp luật tại cộng đồng theo quy định của

pháp luật; quản lý hộ khẩu, cấp giấy chứng minh nhân dân; quản lý con dấu; quản lý về an ninh, trật tự các nghề kinh doanh có điều kiện và dịch vụ bảo vệ; quản lý và bảo đảm trật tự, an toàn giao thông, trật tự công cộng; quản lý vũ khí, vật liệu nổ; quản lý, thực hiện công tác phòng cháy, chữa cháy; tham gia cứu hộ, cứu nạn theo quy định của pháp luật; thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn khác theo quy định của pháp luật. Để hoàn thành nhiệm vụ đặc biệt này, nhà nước giao cho cơ quan cảnh sát nói chung và người cảnh sát nói riêng những thẩm quyền đặc biệt được quy định trong pháp luật tố tụng hành chính và pháp luật tố tụng hình sự mà các ngành khác trong bộ máy Nhà nước không có. Lực lượng cảnh sát cần đến pháp luật và quản lý xã hội bằng pháp luật không chỉ với ý nghĩa là phương tiện cưỡng chế, trấn áp, mà chủ yếu là phương tiện để giáo dục thuyết phục trong bảo vệ an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội.

2.2. Xuất phát từ tính chất, đặc điểm hoạt

động của LLCAND: Đặc điểm hoạt động của LLCAND là rất phức tạp, tính chất rất vẻ vang và nhiều khó khăn, phức tạp. Việc bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội; thực hiện thống nhất quản lý về bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội; đấu tranh phòng, chống âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, các loại tội phạm và các vi phạm pháp luật về an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội là trọng trách lớn lao và vẻ vang của LLCAND. Vì thế, trong bất luận trong thời điểm nào, kể cả khi khó khăn, thử thách, LLCAND phải luôn thể hiện sự tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân; kiên định, vững vàng, làm tốt chức năng tham mưu với Đảng, Nhà nước, phối hợp chặt chẽ với các cấp, các ngành và địa phương, nhất là phối hợp, hiệp đồng chặt chẽ với Quân đội nhân dân bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, giữ vững an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, bảo vệ cuộc sống bình yên của nhân dân, tạo môi trường hòa bình, ổn định để xây dựng, phát triển đất nước. Hoạt động phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn, đấu tranh làm thất bại các hoạt động xâm phạm an ninh quốc gia; đấu tranh phòng, chống tội phạm là việc tiến hành các biện pháp loại trừ nguyên nhân, điều kiện của tội phạm; phát hiện để ngăn chặn kịp thời các hành vi phạm tội, hạn chế đến mức thấp nhất hậu quả, tác hại do tội phạm gây ra cho xã hội; điều tra khám phá tội phạm và người phạm tội để đưa ra xử lý trước pháp luật đảm bảo đúng người, đúng tội; giáo dục, cải tạo người phạm tội giúp họ nhận thức được lỗi lầm và cố gắng cải tạo tốt, có thể tái hòa nhập cộng đồng xã hội, trở thành người lương thiện,

sống có ích cho xã hội. Giữ gìn trật tự nơi công cộng chính là giữ gìn trật tự, yên tĩnh chung, giữ gìn vệ sinh chung, duy trì nếp sống văn minh ở những nơi công cộng - nơi diễn ra các hoạt động chung của nhiều người, đảm bảo sự tôn trọng lẫn nhau trong lao động, sinh hoạt, nghỉ ngơi của mọi người.

Về lĩnh vực bảo vệ của Công an nhân dân, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: *“trấn áp bọn phá hoại, giữ gìn an ninh trật tự cho nhân dân”*. Đại hội XII của Đảng cũng chỉ rõ nhiệm vụ của Công an nhân dân: *“Đấu tranh làm thất bại âm mưu diễn biến hòa bình, hoạt động phá hoại, gây rối, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định chính trị, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội”*. Lĩnh vực hoạt động của LLCAND rất phức tạp, mang tính đặc thù cao, có cả hoạt động công khai và hoạt động bí mật, có việc đối phó, chống lại các thế lực thù địch, phản động và thực hiện tuyên truyền, vận động nhân dân, ngăn chặn, xử lý những hành vi vi phạm pháp luật trong xã hội trên tất cả các lĩnh vực của đời sống đất nước trong mọi tầng lớp xã hội, trong các cộng đồng dân cư. Hoạt động của lực lượng Cảnh sát nhân dân trong các công việc quản lý hộ khẩu, cấp giấy chứng minh nhân dân; quản lý con dấu; quản lý về an ninh, trật tự, các nghề kinh doanh có điều kiện và dịch vụ bảo vệ; quản lý và bảo đảm trật tự, an toàn giao thông, trật tự công cộng; quản lý vũ khí, vật liệu nổ; quản lý, thực hiện công tác phòng cháy, chữa cháy; tham gia cứu hộ, cứu nạn... đều trực tiếp liên quan đến công dân. Trong điều kiện xây dựng và phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, người cán bộ cảnh sát nhân dân phải bảo đảm được sự kết hợp hài hòa của yêu cầu quản lý xã hội, quản lý con người, nhưng đồng thời vẫn tạo điều kiện cho cơ quan, tổ chức và công dân sống, lao động, kinh doanh trong điều kiện xã hội mới. Họ phải là người chiến sĩ có trách nhiệm trực tiếp bảo vệ trật tự, an ninh cho xã hội, là cầu nối trực tiếp giữa pháp luật và thi hành pháp luật.

Trật tự, an toàn xã hội cùng với an ninh quốc gia tạo nên sự ổn định, phát triển bền vững của đất nước, là hàng rào an toàn trước những nguy cơ tấn công từ mọi phía, bằng mọi thủ đoạn của các thế lực thù địch với Việt Nam, đồng thời góp phần củng cố vị thế của nước ta trên trường quốc tế. Giữ cho xã hội được an toàn, có trật tự, kỉ cương cũng có nghĩa là tạo được môi trường sống yên ổn, góp phần đảm bảo cuộc sống vui vẻ, lành mạnh, hạnh phúc cho mọi người. Để làm được điều đó, chúng ta phải áp dụng các biện pháp theo quy định của

pháp luật để phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn, đấu tranh chống tội phạm và các vi phạm pháp luật khác xâm hại đến cuộc sống an toàn của mọi người dân, đến trật tự, kỉ cương của đất nước. Vì vậy, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội cũng là nhiệm vụ chung của toàn Đảng, toàn dân ta. Giữ gìn trật tự, an toàn xã hội là giữ cho xã hội được an toàn, có trật tự, kỉ cương, là phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn, đấu tranh chống tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật về trật tự, an toàn xã hội.

2.3. Xuất phát từ đối tượng đấu tranh của LLCAND: Đối tượng đấu tranh của người Công an nhân dân đa dạng, phức tạp, là bọn tội phạm xâm phạm về trật tự an toàn xã hội, các vi phạm pháp luật về trật tự an toàn xã hội, xâm phạm an ninh quốc gia. Hoạt động của bọn tội phạm lúc tinh vi xảo quyệt, lúc trắng trợn chống đối quyết liệt lực lượng thực thi nhiệm vụ. *“Bọn phản động không bao giờ muốn cho chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công, công an phải luôn luôn cảnh giác ngăn ngừa những hành động phá hoại của chúng để bảo vệ lợi ích của nhân dân, bảo vệ sự nghiệp cách mạng”*.

Đối tượng đấu tranh LLCAND rất phức tạp, mang tính đặc thù cao, có cả việc đối phó, chống lại các thế lực thù địch, phản động và việc thực hiện tuyên truyền, vận động nhân dân, ngăn chặn, xử lý những hành vi vi phạm pháp luật trong xã hội trên tất cả các lĩnh vực của đời sống đất nước trong mọi tầng lớp xã hội, trong các cộng đồng dân cư. Các thế lực thù địch, phản động hoạt động rất tinh vi, xảo quyệt; những hành vi vi phạm pháp luật trong nhân dân rất phức tạp, đòi hỏi rất cao ở người chiến sĩ Công an nhân dân về bản lĩnh chính trị vững vàng và sự khôn khéo, tinh táo cần thiết. Điều đó cho thấy tính chất, đặc điểm rất phức tạp, gây nên những khó khăn đối với chiến sĩ Công an trong việc nhận rõ đối tượng đấu tranh và thực hiện hình thức, biện pháp đấu tranh cho phù hợp.

Các hoạt động trấn áp tội phạm, chống biểu tình, bạo loạn, gây rối trật tự công cộng, tuần tra kiểm soát trật tự công cộng, giữ gìn an ninh, chống khủng bố... là những mặt công tác quan trọng của lực lượng Công an. Những mặt hoạt động đó luôn có sự chỉ đạo, kiểm tra chặt chẽ của lãnh đạo công an các cấp từ Bộ Công an đến cơ sở. Công an nhân dân hơn ai hết phải hiểu rõ pháp luật, biết vận dụng đúng đắn pháp luật, đồng thời tự giác chấp hành pháp luật, phải tuân thủ nghiêm chỉnh những quyền năng mà luật đã định.

(Xem tiếp trang 31)

luận và tranh luận) thì các thành viên sẽ thấy được khuyến khích học tập. Nếu lãnh đạo coi trọng và dành thời gian để xây dựng kế hoạch, chia sẻ kiến thức và kiểm định lại kiến thức thì các hoạt động học tập chắc chắn sẽ phát triển mạnh trong nhà trường. Vì vậy, để xây dựng NTHT, các lãnh đạo và quản lý cần có hỗ trợ cho quá trình học tập của đội/nhóm và cá nhân, thiết lập môi trường học tập tích cực, khuyến khích học tập. Họ có thể giúp đỡ phát triển kiến thức, kĩ năng, khả năng của các thành viên, đi đôi với các kế hoạch phát triển cá nhân, nghề nghiệp và nhiệm vụ của các đơn vị/bộ phận trong nhà trường. Trong môi trường học tập, các nhà quản lý cần khuyến khích mọi người đóng góp ý tưởng (càng nhiều càng tốt) và phải phấn hởi thông tin về các ý tưởng này. Hơn nữa, khi lãnh đạo nhà trường luôn sẵn sàng tham dự vào các “điểm” khác nhau của quá trình học tập, chia sẻ kiến thức, chắc chắn “cấp dưới” sẽ cảm thấy được khuyến khích để đưa ra tư tưởng và lựa chọn mới; vì vậy, sẽ thúc đẩy quá trình học tập trong NTHT.

Bài viết đã trình bày bản chất của mô hình NTHT thông qua các thành tố: *cấu trúc tổ chức, con người, kiến thức và công nghệ* làm tiền đề để xuất 3 giải pháp chính để xây dựng mô hình này. Ba giải pháp này liên quan mật thiết với nhau và trong thực tế, tại một số cấp độ sẽ trùng lặp lẫn nhau. “Hành vi lãnh đạo” giúp thiết lập và duy trì các môi trường hỗ trợ học tập, các môi trường này giúp các nhà quản lý và nhân viên thực hiện các quá trình, thực tiễn học tập cụ thể dễ dàng và hiệu quả hơn. Tiếp theo, những quá trình cụ thể này lại cung cấp cơ hội cho nhà lãnh đạo thực hiện các cách để nuôi dưỡng việc học tập và chia sẻ với mọi thành viên khác trong NTHT. □

Tài liệu tham khảo

- [1] T.G. Cummings - C.G. Worley (1993). *Strategic Interventions*. Organizational Development and Change. South-Western College Publishing.
- [2] M.A. Gephart - V.J. Marsick - B.M.E. Van - M.S. Spiro (1996). *Learning organizations come alive*. Training and Development.
- [3] C. Argyris - D. Schön (1996). *Organisational learning II: Theory, method and practice*. Reading, Mass: Addison Wesley.
- [4] O. Serrat (2009). *Building a learning organization*. ADB: Knowledge Solutions.
- [5] ADB (2009). *Overcoming roadblocks to learning*. Manila.
- [6] D.A. Garvin (2000). *Learning in Action. A guide to putting the learning organization to work*. Boston, Mass: Harvard Business School Press.

Tính tất yếu của việc xây dựng...

(Tiếp theo trang 20)

2.4. Xuất phát từ đòi hỏi của cuộc đấu tranh bảo vệ an ninh quốc gia trong giai đoạn hiện nay:

Trong tình hình mới, như Đảng ta chỉ rõ, Công an cùng với quân đội, phải có đủ khả năng, sức mạnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ: “*Bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa, giữ vững ổn định chính trị và trật tự, an toàn xã hội; làm thất bại mọi âm mưu chống phá của các thế lực thù địch và mọi ý đồ, hành động xâm phạm chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ; không để bị động, bất ngờ; giữ nước từ khi nước chưa nguy*” và “*ngăn ngừa, loại bỏ các nguy cơ chiến tranh, xung đột từ sớm, từ xa*”. Mục tiêu quan trọng về an ninh quốc gia là những đối tượng, địa điểm, công trình, cơ sở về chính trị, an ninh, quốc phòng, kinh tế, khoa học - kĩ thuật, văn hóa, xã hội thuộc danh mục cần được bảo vệ do pháp luật quy định.

Hiện nay, các thế lực thù địch, phản động tiếp tục ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, âm mưu gây bạo loạn, can thiệp lật đổ ở nước ta với quy mô ngày càng mở rộng, cường độ ngày càng quyết liệt, tính chất ngày càng nguy hiểm, thủ đoạn ngày càng thâm độc, tinh vi, xảo quyệt. Tình hình tội phạm và tệ nạn xã hội còn diễn biến phức tạp, có mặt nghiêm trọng hơn, gây bức xúc trong nhân dân. Điều đó cùng với những diễn biến phức tạp của các mối đe dọa an ninh phi truyền thống đã và đang đặt ra cho LLCAND những vấn đề mới trong thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia. Vì thế, việc xây dựng CNM trong LLCAND, để hình thành thế hệ “vừa hồng, vừa chuyên”, đáp ứng nhu cầu thực tiễn là điều cần thiết. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 8) (2000). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 9) (2000). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Quốc hội (2005). *Luật An ninh quốc gia*.